

1976 50 101

MAGYAR
KÖNYV-
SZEMLE

KÖNYVTÖRTÉNETI FOLYÓIRAT
REVUE POUR L'HISTOIRE DU LIVRE

1876—1976

1976

1-2

AKADEMIAI KIADÓ • BUDAPEST

MAGYAR KÖNYVSZEMLE

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEÉMIA
I. OSZTÁLYÁNAK
KÖNYVTÖRTÉNETI FOLYÓIRATA

REVUE DE L'ACADÉMIE
HONGROISE DES SCIENCES
POUR L'HISTOIRE DU LIVRE

92. ÉVF. 1976/1–2. SZ.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG — COMITÉ DE RÉDACTION

MÁTRAI LÁSZLÓ

(a szerkesztő bizottság elnöke)

KÓKAY GYÖRGY

(felelős szerkesztő)

HAVASI ZOLTÁN

(társzerkesztő)

V. KOVÁCS SÁNDOR

MEZEY LÁSZLÓ

REJTŐ ISTVÁN

TARNAI ANDOR

SZERKESZTŐSÉG — RÉDACTION

1088 Budapest VIII., Múzeum krt. 14–16.

Megjelenik negyedévenként

Trimestrielle

Articles appearing in this journal are abstracted and indexed in HISTORICAL ABSTRACTS and/or AMERICA: HISTORY AND LIFE.

✱

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben, a Posta Központi Hírlap Irodájánál (KHI, 1900 Bp. V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI. 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámára. Előfizetési díj: 60 Ft. Előfizethető és példányonként megvásárolható az Akadémiai Kiadónál, 1054 Bp. V., Alkotmány u. 21. Tel.: 111–010 (pénzforgalmi jelzőszám 215–11488) és az Akadémiai Könyvesboltban, 1368 Bp. V., Váci u. 22. Tel.: 185–612.

A szerkesztőség legfeljebb 1 ív terjedelmű és az MSZ 9651 szabványnak megfelelő kéziratokat fogad el (egy oldalon 30 sor, soronként 60 leütés, jegyzetek a főszöveg után). A tanulmányok rovatba szánt cikkekhez 1 oldal terjedelmű tartalmi kivonatot is kérünk. Különlenyomatok (legkevesebb 100 példány) a Kiadóhoz címzett, de a szerkesztőséghez eljuttatott levélben rendelhetők, a korrektúra visszaküldésével egyidőben.

MAGYAR KÖNYVSZEMLE
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEÉMIA
I. OSZTÁLYÁNAK
KÖNYVTÖRTÉNETI FOLYÓIRATA

1976
XCII. ÉVFOLYAM

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

MÁTRAI LÁSZLÓ (a szerkesztő bizottság elnöke), KÓKAY GYÖRGY (felelős szerkesztő),
HAVASI ZOLTÁN (társszerkesztő), V. KOVÁCS SÁNDOR, MEZEY LÁSZLÓ, REJTŐ ISTVÁN,
TARNAI ANDOR

AKADÉMIAI KIADÓ

A NÉVMUTATÓT ÉS A TARTALOMJEGYZÉKET
ÖSSZEÁLLITOTTA

B. JUHÁSZ ERZSÉBET

TARTALOM

TANULMÁNYOK

<i>Botka Ferenc</i> : A Korunk-kutatás problémái	358
<i>Borsa Gedeon</i> : XVI. századi magyar nyomtatványok Stuttgartban	42
<i>Buday György</i> : Újabb jegyzetek Kis Miklósról, a „Janson”-betűk megalkotójáról ...	61
<i>F. Csanak Dóra</i> : Az Erdélyi Kéziratkiadó Társaság megalakulása	333
<i>Fenyő István</i> : A Tudományos Gyűjtemény indulása (1817—1818)	211
<i>Fülöp Géza</i> : Törekvések, tervezetek és egyesületek a köznépművelésre a felvilágosodás idején és a reformkorban	94
<i>Havasi Zoltán</i> : A százéves Magyar Könyvszemle megindulása	3
<i>Kindlovits Kálmán</i> : A szerb Matica Letopis-ának első évtizede	227
<i>Kókay György</i> : Hajnóczy József és Széchényi Ferenc kapcsolatai C. D. Bartsch-csal, a Wiener Zeitung szerkesztőjével	76
<i>Lang, Helmut W.</i> : Der „Cursor Ordinarius”, eine neuaufgefundene Wiener lateinische Zeitung	201
<i>Mátrai László</i> : A második évszázad elé	1
<i>Mezey László</i> : Egy korai karoling kódextöredék. (Ticonius in Apocalypsin?)	15
<i>Rejtő István</i> : A Vajda kritikai kiadás első kötetéről	110
<i>Soltész Zoltánné</i> : Magyar vonatkozású rólapok eddig ismeretlen nyomdászai	321
<i>Soltész Zoltánné</i> : Johannes Lichtenberger Pronosticatiojának Mátyás királyra vonatkozó jóslata és illusztrációi	25
<i>Steiner, Gerhard</i> : Das Ungarnbild des deutschen Verlegers Joseph Meyer	350
<i>Turczel Lajos</i> : A Magyar Nap szerepe a népfront-korszak progresszív Petőfi-kultuszában	103
<i>Varga László</i> : A sajtó, a könyvtár és az olvasás szerepe a Heves megyei munkásmozgalomban	244

KÖZLEMÉNYEK

<i>Barlay Ö. Szabolcs</i> : Egy XVI. századi olasz tudósítás Erdélyről	265
<i>Bendefy László</i> : Sabaria Anonymus „Gesta”-jában	120
<i>Bugyi Balázs</i> : Az iskolázottak betegségeiről	397
<i>Csapláros István</i> : Jókai útja a lengyelországi átlagolvasóhoz	137
<i>Csapodi Csaba</i> : Az Academia Istropolitana egy fennmaradt könyve	262
<i>Csapodi Csaba</i> : Magyar nyelvű babonás imádságsszöveg egy XV. századi kódexben ...	126
<i>Fabó Irma</i> : A Hét krajcár Balázs Béla fordításában	144
<i>Fallenbühl Zoltán</i> : Dobai Székely Sámuel, a Robinson Crusoe első ismert magyar olvasója	128
<i>Fodor Adrienne</i> : Az Egyetemi Könyvtár karolingkori Deuteronomium töredéke	373
<i>B. Juhász Erzsébet</i> : Elek Artur könyvtárának sorsa	145
<i>Kovács Magda</i> : Adalék a Kelet Népe vitájának történetéhez	401
<i>Madas Edít</i> : „Ad terrorem omnium” (Középkori vágánsének magyarországi változata?)	380
<i>Mezey László</i> : II. Lajos „atramentarium”-a	385
<i>Miklóssy János</i> : Vajda János és Zilahy Károly kapcsolatáról	272
<i>Miklóssy János</i> : Vita a „néplapok”-ról, a népi ismeretterjesztésről	404
<i>Móra László</i> : Az első magyar kémiai folyóirat, a „Vegyteni Lapok”	133
<i>Scheiber Sándor</i> : Héber könyvek a pesti vásáron 1772-ben	396
<i>Szelestei N. László</i> : Tersztyánszky Dániel iskolai újság-tervezete	390
<i>Szelestei N. László</i> : VIII. századi antiphonarium-töredék Sárospatakon	256
<i>Tasi József</i> : József Attila és az Európai Költők Antológiája	149

<i>Turányi Kornél</i> : Természettudományi folyóiratirodalmunk kezdetei	270
<i>Ugrin Aranka</i> : „Álom egy könyvtárról”. Áprily Lajos beszéde könyveiről, könyvélményeiről	277
<i>Voit Krisztina</i> : A magyar munkásmozgalmi sajtó kezdeteihez	409

MAGYAR KÖNYVESHÁZ

<i>Borsa Gedeon</i> : Pótlások és kiigazítások a „Régi Magyarországi Nyomtatványok” (RMNy) első kötetéhez III.	281
<i>Holl Béla</i> : Ozorai Imre vitairatának kiadásairól	156
<i>Soltész Zoltánné</i> : Az 1630. évi, hamis szebeni impresszummal közreadott Wunderbarliche Prophezehung nyomdása	170

FIGYELŐ

<i>Barlay Ö. Szabolcs</i> : The Wechel Presses. Humanism and Calvinism in Central Europe. 1572–1627.	187
<i>Berlász Jenő</i> : A kéziratkat alogizálás kérdései Ausztriában	424
<i>P. Brestyánszky Ilona</i> : Erdélyi János könyvművész-tipográfus kiállítása	308
<i>Fekete Csaba</i> : Apáczai Csere János emlékezete. (Kiállítás a Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtárában)	179
<i>Fried István</i> : A Matica srpska százötven éve (Az Országos Széchényi Könyvtár kiállítása)	300
<i>Haiman György</i> : Harry Carter életművéhez	181
<i>Hopp Lajos</i> : 500 éves a lengyelországi könyvnyomtatás	183
<i>Hopp Lajos</i> : Rákóczi-kori hungarica az Ossolineumban	296
<i>Katona Ágnes</i> : A II. Olasz – Magyar Tudományos Kongresszus előadásai	421
<i>Kindlovits Kálmán</i> : A Studia o Książce IV. kötete	185
[<i>Kókay György</i>] (<i>k. gy.</i>): Dersi Tamás (1929–1975)	175
<i>Kosáry Domokos</i> : Irodalomtörténeti bibliográfiánk folytatása	176
<i>Kovács Zoltán</i> : Pázmány első latin munkájának hasonmás kiadása	429
<i>V. Kovács Sándor</i> : Magyar nyelvemlékek	416
<i>V. Kovács Sándor</i> : Régi könyvek és kéziratok	307
[<i>Pajkossy György</i>] <i>P. Gy.</i> : Sebestyén Géza. (1912–1976)	295
<i>D. Szemző Piroška</i> : Az Osztrák Nemzeti Könyvtár története	302
<i>Újszászy Kálmán</i> : Rákóczi-emlékkiállítás Sárospatakon	427
<i>Vízkelety András</i> : Wissenschaft im Mittelalter. (Kézirat- és ősnymtatványkiállítás az Osztrák Nemzeti Könyvtárban)	186

S Z E M L E

<i>Berlász Jenő</i> : A történettudományi tájékoztatás segédkönyvei. Bp. 1975. (<i>V. Kovács Sándor</i>)	311
<i>Bibliographie juridique roumaine 1968–1973.</i> (<i>Nagy Lajos</i>)	320
<i>Documenta artis Paulinorum I.</i> (<i>V. Kovács Sándor</i>)	313
<i>English Literature 1660–1800. A Bibliography of Modern Studies. Vol. V–VI.</i> Princeton, 1972. (<i>Kókay György</i>)	317
<i>Fuhs, L.–Fuhs-Mansfeld, R. G.</i> : Hebrew and Judaic Manuscripts in Amsterdam Public Collections. II. Leiden, 1975. (<i>Scheiber Sándor</i>)	197
<i>Grönroos, Henrik</i> : Suomen bibliografisen kirjallisuuden opas. Helsinki, 1965. — uő.: Finlands bibliografiska litteratur. Helsinki, 1975. (<i>A. Molnár Ferenc</i>)	439
<i>Hiller István</i> : Hazánk első szakkönyvtárának kialakulása. Sopron, 1975. (<i>Fülöp Géza</i>)	431
<i>Hubay Ilona</i> : Incunabula der Staats- und Stadtbibliothek Augsburg. Wiesbaden, 1974. (<i>Soltész Zoltánné</i>)	197
<i>Kathona Géza</i> : Fejezetek a török hódoltsági reformáció történetéből. Bp. 1974. (<i>Kulcsár Péter</i>)	191

Korzon, Krystyna: Ludvik Bernacki, bibliolog i editor. Wrocław, 1974. (<i>Kindlovits Kálmán</i>)	198
Kunze, Horst: Geschichte der Buchillustration in Deutschland. Das 15. Jahrhundert. Leipzig, 1975. (<i>Soltész Zoltánné</i>)	314
Külföldi magyar nyelvű hírlapok és folyóiratok címjegyzéke. I—II. Bp. 1972—1974. (<i>Miklóssy János</i>)	312
Lapinski, H.: U początków działalności wydawniczej Ossolineum 1817—1834. Wrocław, 1973. (<i>Kindlovits Kálmán</i>)	198
Lukáts János: A magyar irodalom története. (Bibliográfia) Bp. 1973—1975. (<i>V. Kovács Sándor</i>)	432
A magyar múzeumok kiadványainak bibliográfiája. Bp. 1975. (<i>Korompai Gáborné</i>) ..	436
Mazal, Otto: Buchkunst der Gotik. Graz, 1975. (<i>Vizkelety András</i>)	437
Mazal, Otto: Katalog der abendländischen Handschriften der ÖNB. IV. Wien, 1975. (<i>Vizkelety András</i>)	195
Metzger, M.: La Haggada enluminée I. Leiden, 1973. (<i>Scheiber Sándor</i>)	316
Mikes Kelemen összes művei. IV. Az Ifjak Kalauza. Bp. 1974. [<i>Kókay György</i>] (<i>k. gy.</i>)	310
Nägler, Doina: Catalogul Transilvanicelor. Vol. I. (Sec. XVI—XVII). Sibiu, 1974. (<i>Borsa Gedeon</i>)	193
Nova Posoniensia 1721—1722. Martin, 1973. (<i>Fried István</i>)	192
Pécsi Egyetemi Könyvtár. Jubileumi évkönyv 1774—1974. Pécs, 1974. (<i>F. Csanak Dóra</i>)	434
Reguli Ernő: József Attila bibliográfia. Bp. 1975. (<i>Korompai Gáborné</i>)	436
Rosenstrauch-Königsberg, Edith: Freimaurerei im josephinischen Wien. Wien, 1975. (<i>Kókay György</i>)	313
Seidel, G.: Bibliographie Bertolt Brecht. Bd. 1. Berlin—Weimar, 1975. (<i>Botka Ferenc</i>)	318
Shumani, S.: Bibliography of Jewish Bibliographies. Suppl. Jerusalem, 1975. (<i>Scheiber Sándor</i>)	438
Szczepaniecz, Józef: Drukarze Jego Królewskiej Mości w życiu literackiej polskiego Oświeceni. Wrocław, 1975. (<i>Hopp Lajos</i>)	438

NÉVMUTATO

- Ábel Jenő 264, 311
 Absolon Dániel 63
 Ackermann, F. Chr. 399
 Ady Endre 105, 110, 111, 147, 250, 278,
 301, 428, 435
 Aesopus 167, 235
 Agárdi Ferenc 369
 Ágoston, Szent 22, 378, 389
 Albert, Szent 127
 Alberti de Praga, Hieronymus 379
 Albeus 122
 III. Albrecht (herceg) 303
 Alcuin 374
 Aldobrandini-család 268, 269
 Aldus-család 187
 Alegambe, Philippus 429
 Alloni F. Artur 414
 Alloni J. Artur 413
 Almási Balogh Pál 96, 97
 Almássy Ádám 131
 Alsted, Johann Henrik 180
 Althusius, Johannes 180
 Ambrosius Autpertus 21
 Amelung, Waltherr 42
 Amesius, Vilhelmus 180
 Amphilochius 195
 Anakreón 235
 Andler, Charles 347
 Andreus, Robert 68
 Androvics 248
 Andrysowic, Lazarz 164, 168–170, 282
 Angelo, Constantini 130
 Anonymus I. P. mester
 Antal János 369
 Antonius Gratia Dei 196
 Apácai Csere János 179, 180
 Apafi Mihály 63, 65, 66, 69, 70, 347
 Apáti Miklós 180
 Apianus, Peter 124
 Apponyi Sándor 25, 321, 322, 325, 326,
 328–330
 Áprily Lajos 277–280
 Apringius 21
 Apt Antal 136
 Aragóniai Beatrix 422
 Aranka György 333–342, 345–347
 Arany János 101, 110, 111, 277, 301, 406,
 407, 409
 Arany Tamás 423
 Arató Endre 227
 Archipoeta 381
 Argenta 268
 Argentanak, G. 268
 Arisztotelész 39, 190, 198
 Arnim, Ludwig Achim von 145
 Árva Vince 313
 Asnyk, Adam 141
 Athias 71
 Aubri, Jean 188–190
 Avenarius, Johannes 291
 Babits Mihály 147, 153, 154, 370
 Baboss R. Ernő 418
 Babus József 248
 Bacon, Roger 180
 Bacsikády Péter 128, 129
 Bacsikai Kálmánné, özv. 244
 Baer, Leo 29
 Bahatcova, M. 184
 Bajza Jenő 273, 276
 Bajza József 155, 273
 Bakyth Pál 125
 Balás-Piri Aladár 227
 Balassa (gróf) 80
 Balassa Ferenc 391
 Balassi Bálint 110, 278, 417, 424
 Balázs Béla 144, 145
 Balázs Éva, H. 88
 Balázs János 423
 Bálint Aladárné 149
 Bálint György 152, 154, 435
 Balla Ignác 149
 Balogh Edgár 108, 359, 361, 362
 Balogh Jolán 31, 33, 38
 Balogh József 98
 Balogh Pál 98
 Balozic, Mihajlo 293, 294
 Bán Imre 64, 179, 180
 Bánfi Florio 268, 418
 Bánffy-család 339
 Bánffy (gubernátor) 64
 Bánffy György 333, 335, 339, 340, 342,
 343, 348
 Bányai László 360
 Baranyai Decsi János 191
 Barc (fejedelem) 125
 Bárcei Géza 312
 Bardenhewer, O. 21
 Barker, Nicolaus 69
 Barla Gyula 110, 112–114
 Barlay Ö. Szabolcs 190, 268, 270
 Baross R. Ernő 418
 Barsuk, A. I. 185
 Barta János 110, 111
 Barta Lajos 149
 Bártfay László 225
 Bartha Katalin, D. 419
 Bartholomeides, Johannes Ladislaus 164

- Bartholomeus Anglicus de Glanvilla 126, 127
 Bartholomeus de Pisa 265
 Bartos Rozália 114
 Bartsch, Conrad 76–93
 Bascape, G. 268
 Basch Lóránd 146
 Bata Imre 366
 Bathó János 428
 Báthory-család 189, 265, 269, 300
 Báthory András 265
 Báthory István 267, 301
 Báthory Kristóf 267
 Báthory Zsigmond 265, 266, 268–270
 Batizi András 49, 168, 169
 Battelli, G. 256, 259, 437
 Batthyány-család 291
 Batthyány Boldizsár 189, 191, 416, 417
 Batthyány Ferenc 125, 417, 419
 Batthyány Ignác 339, 340
 Batthyány József 346
 Batthyány Orbán 155
 Baumgarten Ferenc 146, 147, 149
 Baviera, Alessandro 265
 Baviera, Francesco 265, 268–270
 Baviera, Giuseppe 270
 Bamler 315
 Beatus a Liebana 21
 Bebel, August 246, 322
 Becker, Felix 35
 Becket, Thomas 381
 Becsky Andor 359
 Bécsy Tamás 369
 Beer, Rudolf 195
 Beham, Andreas 196
 Beham, Sebald 330
 Bél Károly András 344
 Bél Mátyás 120, 193, 239, 336, 342, 344, 345, 433
 II. Béla 125
 IV. Béla 122, 125
 Belia György 368
 Bellarmino, Roberto 429, 430
 Benzur József 346
 Benda Kálmán 46, 76, 92, 298, 299, 343
 Bendefy László 123, 124, 126
 Benedek, Szent 17
 Benedek Marcell 144
 Benjacob, A. 396
 Benkő András 361
 Benkő József 338, 346, 348
 Benkő Samu 100
 Benyák Bernát 179
 Benzing, József 36, 174, 323, 330, 331
 Bercsenyi Miklós 297
 Bérczy Károly 301
 Berda Mária 279
 Beregi Oszkár 250
 Beregszászi Nagy Pál 179, 222
 Bergl, J. N. 304
 Berkovits Ilona 126, 264
 Berlász Jenő 195, 302, 307, 311, 312, 426
 Berlász, M. 439
 Bernacki, Ludwik 198, 199
 Bernolák, Anton 178
 Bertalan József 249
 Bertits Ferenc 96
 Berzeviczy Gergely 95, 219
 Berzsenyi Dániel 224, 225, 277
 Bessenyei György 78, 94, 95, 176, 177, 333, 337
 Bethlen-család 339
 Bethlen Gábor 17, 180, 279
 Bethlen Gergely 340
 Bethlen Miklós 63, 70, 73, 180, 274, 275
 Beville, Sainte Claire 136
 Beyer 194
 Beythe István 55, 191, 288, 291
 Béza, Théodore de 44, 191
 Bick, Josef 304, 305
 Birnbaum, Marianna D. 145, 147, 148
 Bischoff, Bernard 18, 259, 373, 374, 437
 Bisterfeld, Johann Heinrich 180
 Bisztray Gyula 101, 396
 Bjenkowska, Barbara 184, 185
 Blaeu, Jan 64
 Blagojevic, A. T. 320
 Blandrata György 43, 44, 423, 425
 Bleyer György 361
 Bleyer Jakab 170, 171
 Blotius, Hugo 303
 Blumauer, Alois 78, 313, 314
 Bocatius, Johannes 42, 347
 Bod Péter 43, 64, 71, 72, 156, 167, 433
 Boda Miklós 434
 Boda Miklósné 434
 Bogel, Else 206
 Boguslawski, L. 438
 Bohomolec, Franciszek 438
 Bohuszewiczówna, Maria 143
 Bóka László 111, 435
 Boldogréti Vig László I. Versegly Ferenc
 Bolgár Agnes 128
 Bolnai I. Bethlen Miklós
 Bombergus 71
 Bonfini, Antonio 42, 188, 266
 Bongarsius, Jacobus 188
 Bónis György 76, 77, 88, 89, 81
 Bonyhádi Jolán 360
 Bonyhai Benjámín 98
 Bordács Elek 408
 Borógető Miklós 292
 Borhy György 254
 Born, Ignaz 78, 314
 Bornemisza Pál 342, 345, 347
 Bornemisza Péter 52, 55, 57, 58, 344, 417, 418
 Boros Dezső 110, 112–114
 Boros Tibor 419
 Boross Mihály 408
 Borraro, P. 439
 Borsa Gedeon 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 55, 58, 60, 195, 206, 294, 307
 Botka Ferenc 319, 358, 360, 362, 364, 366, 368, 370, 372
 Botta István 53

- Bottoni, Hannibal Franz 207
 Botzer, Quirin 174
 Boyer, Jean-Baptista 132
 Bozitovac, Gavril 232
 Bölöni Farkas Sándor 100, 225
 Brandis, Lucas 26
 Brant, Sebastian 316
 Braumüller, W. 313
 Brawn, Virginia 259
 Brecht, Bert 318, 319
 Bredár Gyula 157
 Breidenbach, Bernhard 316
 Brenner Domokos 297–300
 Brenner Frigyes 430
 Brenner Márton 430
 Brestyánszky Ilona, P. 309
 Breu, Jörg 33, 36, 37, 39, 40
 Brodarics István 266
 Brunner, S. 17
 Brunschwig 316
 Brutus János Mihály 189
 Buchberger, M. 21
 Bucic, Mihájlo 294
 Bucsay Mihály 178
 Budai Ezsaiás 156, 167
 Buday György 61, 62, 64, 66, 68, 70, 72,
 74, 182, 183
 Buffon, George Louis Leclerc 78
 Bugát Pál 399
 Bugyi Balázs 400, 401
 Buharin, Nyikolaj Ivanovics 246
 Bullinger, Heinrich 44, 46, 52, 191
 Bullough, Donald 18, 373
 Bunyan, John 70
 Burdach, Konrad 378
 Burger, Johann 329
 Burgundiai Mária 303
 Busbeque, O. G. 188
 Butsch, A. F. 322
 Buzás, L. 302
 Byron, George Gordon Lord 280
- Caesius, Georgius 288
 Calvin János 58, 189, 190
 Callier, Aleksandra 138, 139
 Camesina, Albert 207
 Campe, Heinrich 130, 131
 Capella, Martianus 187
 Čaplovič, Ján 193
 Cappelli, Adriano 259
 Cárfati, Jozsef 198
 Caraffa, Antonio 67
 Camojevic 227
 Carter, Harry 61, 62, 68, 69, 181–183
 Carter, Matthew 183
 Carter, Nick 244
 Cassuto, M. 198
 Castelletti, Cristoforo 424
 Castle, E. 76, 78
 Celtis, Konrad 303, 316
 Cervantes, Miquel de Saavedra 246
 Chapelle, Jean de la 300
 Chasee Miklós 49
- Chatillon, Gautier de 381–383
 Ceausescu, Nicolae 362
 Chmel, Rudolf 238
 Chmielowski, Piotr 139, 141
 Chojecka, Eva 25, 184
 Chorzewska, K. 184
 Chretien 189
 Cicero, Marcus Tullius 95, 235, 386
 Cohen, B. 397
 Colasanti, Franco Mario 424
 Colerus, T. 188
 Collimitius-Tanstetter, Georgius 124
 Comenius, Jan Amos 193
 Concha Győző 179
 Copinger 197
 Cornides Dániel 88, 334, 346
 Corvin János 416, 417, 419
 Corvin Mátyás I. Hunyadi Mátyás
 Cosbuc, George 152
 Cosmerovius Máté 206
 Cotrus, Aron 153
 Craster, E. 302
 Cratander, Andreas 322, 323
 Crato, Johann 189
 Craue, Ronald S. 317
 Creutzer, Peter 26
 Cravelius, A. 188
 Croesus I. Kroiszosz
 Cromer, L. 53
 Cromwell, O. 180
 Crous, E. 437
 Crozet, René 316
 Cukrowski, Stanislaw 139
 Curio, Valentin 322–324
 Curipeschitz 326
 Curtius, Ernst Robert 186
 Cuspinianus. Spiesshammer, Johannes 124,
 303
 Cybulsky, Radoslav 186
 Cyrillus 378
 Czebe Gyula 418
 Czech János 417
 Czegei Vass György 73
 Czerniatowicz, J. 184
 Czine Mihály 362
 Czvittinger Dávid 433
- Csanak Dóra, F. 333, 334, 336, 338, 340,
 342, 344, 346, 348, 390, 391, 434
 Csanda Sándor 362
 Csaplár Ferenc 366
 Csapláros István 143
 Csaplovics János 220, 221
 Csapodi Csaba 121, 128, 264, 265, 417
 Császár Elemér 418
 Császár Ferenc 407, 408
 Császár Mihály 263
 Csatári Dániel 364, 365 369
 Csatári Ottó 101
 Csécsi János 427
 Csehi Gyula 359
 Csengery Antal 85, 301, 404, 406
 Cserei Mihály 339

- Cserépfalvi Imre 149 –154
 Cseresnyés 275
 Csernátoni Gyula 72
 Csernisevskij, Nyikolaj Gavrilovics 246
 Csillag Imre 148
 Csóka J. Lajos 120, 336, 390
 Csokonai Vitéz Mihály 110, 224, 278, 432, 433
 Csomor István 104
 Csontos János 12, 13, 264
 Csorba Csaba 312
 Csuka Zoltán 227, 230, 301
 Csutak Levente 180
 Csürös Ferenc 46
 Csürös Miklós 361
 Csüry Bálint 348
- Damasus 378
 Damjanich János 271
 Dán Róbert 419, 439
 Dancza János 246, 251 –254
 Dankó Imre 436
 Dante Alighieri 147, 379
 D'Argens (márki) 132
 Darwin, Charles 246
 Dávid (próféta) 293
 Dávid Ferenc 43, 164, 433
 Dávid Gyula 362
 Davidovic, Dimitrije 228
 Davidson, Peter 181
 Davis, Herbert 183
 Deák Farkas 417
 Deák Ferenc 401
 Debicki, Zdislav 143
 Debreceni Ember Pál 156, 157
 Debrecenyi Bárány Péter 221
 Decius, Jodocus Ludovicus 283
 Decsi Gáspár 191
 Décsy Gyula 419
 Defoe, Daniel 130, 131
 Dégh Linda 100
 Deme László 418
 Denis, Michael 178
 Dersi Tamás 175
 Déry Tibor 435
 Descartes, René 180
 Dési Huber István 369
 Dési Márton 63
 Dessewffy Aurél 401, 402
 Dessewffy József 219, 225
 Dévai Bíró Mátyás 49, 169
 Dezsényi Béla 95, 100, 193, 302, 390
 Dézsi András 49
 Dézsi Lajos 71 –73, 283
 Dician, Amelia 296
 Dickens, Charles 246
 Diderot, Denis 318
 Dienes László 358, 360, 362
 Di Francesco, Amedeo 424
 Dobai Székely Sámuel 128 –133
 Dobrovsky 236
 Dóczi Lajos 141
 Domokos Péter 440
- Donatus, Aelius 196
 Donnay, Maurice 95
 D'Orleans, Hugues 381
 Dorothea von Rastenfeld 378
 Dosztojevskij, Fjodor Mihajlovics 144, 279
 Döbrentei Gábor 224, 225, 348
 Drágfy-család 156
 Drágfy Tamás 39
 Dragollovej, L. 185
 Dragosljević, Adam 240
 Dragulin, W. 74
 Draveczy Imre 129
 Dressler, Fridolin 197
 Dreves, G. M. 16, 383
 Dreyfus, John 181, 183
 Du Cange, Charles Dufresne 387
 Dudás József 247
 Dudith András 189, 423
 Dufour, Pierre 438
 Dugonics András 211, 238
 Duka Zólyomi Norbert 398, 401
 Dumas, Alexandre 246
 Dusan István 237
 Dutka Ákos 149
 Dürer Albert 315, 316, 330
- Eckhardt Sándor 95, 417
 Eder József Károly 339, 347, 348
 Eger, Heinrich 379
 Egyed Antal 225
 Elek Andrea 146
 Elek Artúr 145 –149
 Elek István 149
 Eleonóra (császárnő) 427
 Elisabeth von Mähren 378
 Elzevir-család 64, 71
 Emich Gusztáv 274
 Emmel, Samuel 326
 II. Endre 125
 Engels Frigyes 152, 246, 250
 Enyedi György 71
 Eötvös József 9, 98, 141, 142, 401, 402
 Ephorinus, Anselmus 283
 Epiktétosz 95
 Erasmus Roterodamus, Desiderius 131, 188
 Ercsei Dániel 220
 Erdélyi Ferenc 154
 Erdélyi János 308, 309, 427
 Erdélyi László 122
 Erdélyi Zsuzsa 128
 Erdődy Péter 125
 Erg Ágoston 369
 Eri István 436
 Ernst Lajos 430
 Érsekújvári K. Orbán 180
 Erzsébet (királynő) 381
 Estreicher, Karl 170, 299
 Esze Tamás 297, 343, 428
 Esze Tamás (történész) 165
 Eszéki Szigeti Imre 191

- Eszterházy János 339
 Eusebius 378
 Evans, R. J. W. 187—190
 Evelyn, John 66, 67, 69
 Fábíán Pál 116
 Fabinyi Rudolf 133, 134, 136, 137
 Fabó Irma 145
 Fabricius, A. 208
 Fábry Zoltán 104, 107, 359, 360, 362, 368
 Faigel Pál 96
 Fallenbüchl Ferenc 133, 387
 Faludy György 150, 151, 153, 154
 Fándly 178
 Farkas A. 275
 Farkas Gyula 136
 Farkaš, Ljudevit Vulectinarić 242
 Farkas Vilmos 419
 Fastnachl, Adam 296
 Fava, Domenico 33, 36
 Fáy András 97, 98, 225, 401
 Fazakas József 307
 Fazekas 253
 Fedor János 369
 Fehér Erzsébet 151, 152
 Fehér Pál, E. 359, 364
 Fejér György 211—219, 224, 225
 Fejtő Ferenc 369, 435
 Fekete Csaba 180
 Fekete István 348
 Fekete János (gróf) 314, 348
 Félegyházi Tamás 157, 164
 Fényes Elek 98, 100, 311
 Fényes Miklós 434
 Fenyő István 211, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226
 I. Ferdinánd 303, 325—327
 Ferenc, Assisi (Szent) 381
 I. Ferenc 231, 232, 241, 242, 314
 Fero I. Dancza János
 Ferrari Zsigmond 419
 Ferrari, Giorgio E. 424
 Festetich-család 239
 Festetich György 88, 346, 420
 Fétich Nándor 123
 Feuchtwanger, Lion 108
 Fichte, Johann Gottlieb 218
 Fiedler, Rudolf 303, 304
 Filarete 237
 Filipecz János 39
 Fill, Hauke 426
 Finály Henrik 420
 Fischer Manó 249
 Fischer, Bonifacio 376
 Fischer Miklós 249
 Fischer von Erlach, J. B. 304
 Fitz József 6, 434
 Fleury, Claude 95
 Flór 399
 Florenius, Paulus 192
 Fodor Adrienne 15, 380
 Fodor József 359
 Foerstemann, Carolus Eduardus 156
 Fogarasy Mihály 99
 Fokos-Fuchs Dávid 439
 Folnesics Lajos 217, 218
 Forbáth Imre 107, 359
 Forgách Miklós 77, 88—90
 Forgó György 212, 213
 Formica Máté 206
 Forstner, Karl 425
 Fortius 180
 Fourier, François Marie Charles 246
 Fournier, P. S. 181
 Fraknói Vilmos 6, 9, 11, 12, 85, 269
 France, Anatole 144
 Francke, Hermann August 193
 Franckh, Tobias Johann 206
 Francus, Jacobus 173, 174
 Frangepán-család 157, 164, 166, 169
 Frangepán Katalin 169
 Frankel Leó 415
 Frankel, Marcus 66
 Frankovics Gergely 287
 Friebeisz István 409
 Fried István 193, 302
 III. Frigyes (császár) 26, 28, 196, 303
 Friml 179
 Frisius, Gemma 133
 Froben 71, 187
 Fuchs, Hermann 373
 Fuks, L. 197
 Fuks-Mansfeld, R. G. 197
 Fuxhofer, Damján 166
 Fülöp Ernő 435
 Fülöp Géza 6, 8, 94, 96, 98, 100, 102, 432
 Füredi Vida I. Kisfaludy Sándor
 Füst Milán 149
 Gaál Anna 361
 Gaál Gábor 358—360, 362, 364, 366—368
 Gaal Jenő 95
 Gabelmann Miklós 287
 Gábor Ignác 149
 Gabriel Venetus 385, 387, 389
 Gaj, Ljudevit 241
 Galambos Ferenc 312
 Gáldi László 418
 Galeotto Marzio 421, 422
 Gáll Ernő 359
 Gallinius, Martinus 284
 Gálos Rezső 345
 Gálszécsi István 49, 54
 Gams, Bonifacius 311
 Gárdonyi Klára, Cs. 264, 307, 423
 Garibaldi, Giuseppe 274
 Gáspár János 134, 136
 Gavigan, J. J. 389
 Gebauer Miklós 380
 Gebethner 138
 Géfin Gyula 120, 124
 Gelbhaar, Gregor 201
 Gelei József 130
 Gellért (püspök), Szent 433
 Gelléri Andor Endre 149
 Gellert, Christian 95, 96, 235

- Gellért Oszkár 148, 149
 Georgius de Hungaria 196
 Gervasius von Tilbury 124
 Geissler, Valentin 328, 329, 331
 Gessner, Salomon 235
 Geszti Mihály 284
 Géza (fejedelem) 420
 Ghelen, Johann Peter van 80, 81, 207, 208
 Gilbofer 322
 Glavina, Venatus 293, 294
 Glombowski, Karol 185
 Gobinet, Charles 310
 Goebel, Matthaeus 129
 Goethe, Johann Wolfgang von 155, 280, 301
 Goffe, Frederick R. 26, 31
 Goffeaux, F. J. 130
 Goldschmid, Marcus Israel 396
 Goldziher Ignác 198
 Gorkij, Makszim 144, 369
 Gottlieb, Theodor 373, 379
 Gottlob, Heineccius Johann 132
 Göllner, Carl 321, 322, 326, 327
 Gömöri Jenő Tamás 149
 Gönczi György 156, 157, 164
 Grabowski, Edward 141
 Graciotti, Sante 421
 Graesse 311
 Gran, Daniel 304
 Grassalkovich Antal 90
 Graver, Albert 58
 Gregorius Turonensis 374
 Grezsa Ferenc 366
 Gribomont, Johanne 376
 Grimme, Ferdinand 201
 Grimmelshausen, Johann Jakob Christoph von 130
 Gromo (kapitány) 268
 Grosjean, G. 124
 Gross, W. Reinhard 219
 Grossinger 78
 Grotius, Hugo 180, 298–300
 Gröbl, Antoni 438
 Gröll, Michal 438
 Grönroos, Henrik 439, 440
 Grünbach, Johannes I. Lichtenberger, Johannes
 Grünpeck, Joseph 26
 Grzeszczuk, S. 185
 Guarino da Verona 421, 422
 Gunryniewicz (kereskedő) 138
 Gugelweit János 420
 Guitérrez, D. 389
 Gulyás József 433
 Gulyás Pál 46, 52, 265
 Gutenberg, Johann 62, 68, 182, 196, 306, 315, 427
 Gutjanszki, S. K. 184
 Gülfferich, Hermann 36, 40
 Gyalui Farkas 52, 64, 71–73
 Gyarmathi Sámuel 179
 Gyéressy Béla 313
 Gyöngyösi Gergely 313
 Györffy György 123, 125
 V. György (király) 430
 Gyulai-család 339
 Gyulai Pál 113, 116, 272, 275, 277, 407
 Hablicsek András 253
 Habsburg-uralkodóház 28, 189, 195, 216, 227, 231, 233, 300, 303
 Hacque, Johann Baptist 206, 207
 Hadik András 346
 Hadrovics László 293, 294, 302
 Hadzic, Jovan 229, 232–234, 237, 240–242
 Haiman György 73–75, 183
 Hain, Ludwig 31, 196
 Hajdu Ráfis 366
 Hajdukiewicz, L. 184
 Hajnik Károly 408
 Hajnóczy József 76–93
 Halme, Ewa 440
 Halter, Kurt 425
 Hamann, Günther 123
 Hammarskjöld, Dag 306
 Hammer 166
 Haner János Jeremiás 348
 Hankó Vilmos 136
 Haraszthy Zoltán 248
 Haraszi Sándor 360, 369
 Harmos Károly 145
 Harris 70
 Harsányi István 156, 418, 433
 Harsányi Kálmán 149
 Harsányi Zolt 148, 280
 Hart, Horace 68, 181
 Hartyáni Imre 49
 Hatfaludy-család 72
 Hatvani János 418
 Hatvany Lajos 152
 Havasi Zoltán 3, 4, 6, 8, 10, 12–14
 Havlicek-Borovsky 108
 Hayer, Gerold 425
 Hazay Gábor 401
 Házi Jenő 439
 Hazucha Ferenc I. Kelmenfy László
 Häusle, Hugo 305
 Hearn, L. 144
 Heckenast Gusztáv 119, 273, 274, 276
 Heer, Friedrich 437
 Hegedüs Zoltán 147, 151
 Hegel, Georg Wilhelm Friedrich 211
 Hegedorff, Christoph 283
 Heigl, Paul 304, 305
 Heilig, Konrad 126
 Heine, Heinrich 108
 Heinrich Gusztáv 417
 Hell Miksa 337
 Hellebrant Árpád 430
 Heller Bernát 317
 Helm, P. J. 67, 70
 Heltai Gáspár 42, 43, 54, 57, 285, 417–420
 II. Henrik (király) 381
 Herczeg Ferenc 140
 Herder, Johann Gottfried 235

- Herepei Gergely 72
 Herepei János 65
 Hérodotosz 292
 Hervay Ferenc 307, 313
 Hesbert, R. J. 259
 Hesse, Hans 29
 Héthy Zoltán 436
 Hevenesi Gábor 346
 Heyd, Uriel 439
 Heyden, Sebald 168, 281–284
 Hieronymus I. Jeromos, Szent
 Hiller István 431, 432
 Hintz György 134, 136
 Hittendorfi Miklós 263
 Hoeflake, Netty 183
 Hoffgreff György 54–57, 285
 Hoffhalter Rafael 56
 Hoffmann 90
 Holbein, Hans 322, 324
 Holik Flóris I. Bánfi Florio
 Holl Béla 128, 170, 281, 297, 307
 Hollstein, F. W. H. 33
 Holter, Kurt 208
 Homann 132
 Homolya I. 439
 Honter János 194, 316
 Honorius (pápa) 381
 Hoóz Istvánné 434
 Hopp Lajos 185, 298, 300, 310, 438
 Horányi Elek 301
 Horatius Flaccus, Quintus 235, 323, 334, 386
 Hormayr, Josef 220
 Horn, Georg 180
 Horninger, H. 426
 Horovitz 156
 Horthi István 63
 Horthy Miklós 250, 364
 Horvát Endre 222, 225
 Horvát István 211–213, 215, 217, 218, 224
 Horvát János 218
 Horváth Béla 150, 153
 Horváth Cyrill 420
 Horváth Idikó, T. 436
 Horváth János 157
 Horváth János (orvos) 399
 Horváth János, ifj. 120, 126, 400, 419
 Horváth Kálmán 140
 Horváth Károly 116
 Horváth Kázmér 269
 Horváth T. A. 120
 Hrenkó Pál 123
 Hubay Ilona 39, 196, 197, 321, 322, 324–331
 Hugo, Victor 151, 152, 155
 Hunyadi-család 264
 Hunyadi János 219, 322
 Hunyadi Mátyás 25–42, 123, 196, 263–265, 300, 326, 421, 422
 Huszár Dávid 57
 Huszár Gál 48, 49, 51–58
 Huszár Károly 220
 Huszár Tibor 364–366
 Hutz, Ferdinand 383
 Hübner, Joseph Alexander 95
 Ignjatovic, Jakov 301
 Ignotus Pál 151
 Irlinger Antal 410, 412–415
 Ilbrich, Eva 424, 425, 426
 Ilkus Márton 26
 Illés Endre 147
 Illés László 366, 368
 Ilona, Szent 128
 Ilsvay Lajos 136
 Illyés Gyula 103, 105–107, 147, 155, 361, 367
 Imreh Sándor 73
 Ionasco, T. 320
 Institoris-Mossóczy Mihály 193
 Irblich, Eva 187
 Irinyi Károly 46
 Irinyi József 402–404
 Ising, Erika 419
 Isnard 403
 István (deák) 49
 I. István (király), Szent 125, 166, 293, 420, 421
 Istvánffy Miklós 124
 Iustinianus 180
 Iványi Béla 191
 Iványi-Grünwald Béla 216
 Izabella (királyné) 67, 267
 Izsák József 359
 Jacob, L. H. 217
 Jáhn Károly 136
 Jakab (prépost) 418
 Jakab Antal, K. 369
 Jakab Elek 337, 339–341, 346, 348
 Jakobäer-család 90
 Jakubovich Emil 126, 416
 James, John 68, 182, 183
 Jancsik Pál 361
 Jancsó Adrienne 277
 Jancsó Elemér 333, 335–338, 340–343, 346, 348
 Jankovich-család 239
 Jankovich Miklós 156, 166, 167, 212, 213, 217, 218, 346
 János (apostol) 159, 162
 II. János (király) 43, 46, 48, 267, 347
 XXII. János (pápa) 381
 Janson, Anton 61, 62, 69, 182
 Jansonius, A. 61, 71
 Janus Pannonius 239, 420–422
 Járai Rezső 359
 Jarzebowski, L. 184
 Jarzyna, Stanislaw 142
 Jászay-Horváth Elemér 149
 Jávorai Jenő 440
 Jeffreys (bíró) 67, 70
 Jékely Zoltán 278
 Jermolo, Viviana 374
 Jeremiás (próféta) 293

- Jeromos, Szent 373, 378, 379, 385–387
 Jetting Károly 130, 131
 Jób Dániel 149
 Johann von Neumarkt 378, 379
 Johannes de Indagine 26
 Johannes de Novo Foro 1. Johann von Neumarkt
 Johnson, I. A. F. 183
 Johnston 405, 406
 Jókai Mór 116, 137–143, 176, 246, 251, 273, 274, 280, 406, 419
 Jones, Leslie Webber 374
 Jordáky Lajos 312, 361
 Jordán Tamás 189
 Jordánszky Elek 417
 Jordens, J. H. 399
 Josch 78
 Jósika Miklós 98, 141, 246
 József nádor 231
 II. József 79–82, 85, 88, 90, 91, 314, 337
 József Attila 111, 149–155, 254, 361, 366, 434, 435
 Jugareanu, Veturia 193
 Juhász Erzsébet, B. 149
 Juhász Gyula 111
 Juhász József 252, 253
 Jurgini, J. 184
- Kachelofen, Konrad 39
 Kacziány Géza 311
 Kádár Zoltán 120
 Kahla, Martti 440
 Kállai Ernő 369
 Kallós Miklós 360
 Kálmáncsehi Márton 48, 51
 Kant, Immanuel 218, 220
 Kántor Lajos 360, 361
 Kaprinay István 346
 Karácsonyi Béla 433
 Karácsonyi János 125
 Karadzic, Vuk Stefanovic 228–230, 232–235, 240, 242
 Karajan 326
 Karamzin, Nyikolaj Mihajlovics 236
 Karas, Mieczyslav 183
 Kardos Tibor 421, 422
 Kármán József 235, 239
 Károli Gáspár 61, 418
 Károly (császár) 344
 IV. Károly 379
 V. Károly 330
 VIII. Károly 39
 Károlyi A. 120
 Károlyi Péter 292
 Karsai Géza 125, 126
 Kassák Lajos 254, 363, 366
 Kátay-Horner Miklós 369
 Kathona Géza 165, 191, 192, 418
 Katona Ágnes 424
 Katona György 238
 Katona István 178
 Katona Lajos 418
 Kaufmann Dávid 317
- Kaulici, Konstantin 229, 232
 Kaunitz, Wenzel Anton 78
 Kautsky, Karl 246
 Kawecka-Gryszowa, Aloidia 183
 Kazinczy Ferenc 212, 213, 215, 218, 219, 222, 223–225, 239, 301, 322, 340, 341, 417, 428
 Kazinczy Gábor 407
 IV. Kázmér 39
 Kelecsényi Ákos 56
 V. Kelemen (pápa) 381
 VIII. Kelemen (pápa) 269
 Kelemen Lajos 72
 Keller, Gottfried 76, 78
 Kelmenfy László 98, 101
 Kemény-család 339
 Kemény Alfréd 369
 Kemény G. Gábor 312, 313, 361
 Kemény Gábor 367, 369
 Kemény József 166–169
 Kemény Lajos, ifj. 52
 Kemény Simon 339
 Kemény Zsigmond 85, 176, 272, 275, 277, 404
 Kempelen Béla 311, 430
 Kempelen Győző 271, 274
 Kempf 276
 Kempis Tamás 279
 Kenéz Győző 390
 Kensperger 125
 „Kerekotzki Ferenc” 169
 Keresztúri Pál 180
 Keresztúry József 84, 85
 Kertbeny Károly 25, 321, 322, 324–326
 Kertész János 440
 Kertész Magda 361
 Khan, Eustachius 201
 Kiehel Ferdinánd 410–413
 Kinauer, R. 124
 Kindlovits Kálmán 186, 198, 199, 227, 228, 230, 232, 234, 236, 238, 240, 242
 Kinizsi Pál 123
 Kinkins, Erasme 299
 Király László 179
 Királyi Pál 275
 Kirchner, Joachimus 374, 437
 Kirjakovic, Djordje 242
 Kis János 212, 224, 225
 Kisfaludy Károly 212
 Kisfaludy Sándor 214, 217, 224, 225
 Kiss Áron 44
 Kistler, Bartholomaeus 32, 33, 39
 Klaniczay Tibor 192, 298, 417, 421
 Klimó György 434
 Kner Imre 72, 181
 Kniezsa István 127
 Knoblochtzer, Heinrich 31, 32
 Knoll Károly 3, 5
 Knorr, Johann 331
 Knorr, Nicolaus 331
 Koberger, Anton 315
 Koch Antal 136
 Koch Ferenc 134, 136

- Koch Sámuel 396
 Kochanowski, Jan 438
 Kocsis Elemér 179
 Kodolányi János 361
 Koháry István 132
 Kohn H. 359
 Kohut 150
 Kókay György 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90,
 92, 95, 175, 176, 307, 311, 314, 318
 Kolacskovszky Lajos 245–247, 249, 253
 Kolinovics 345
 Kollár Ádám 346, 390, 396
 Kollár, Ján 235, 241
 Kollitz, Johann 174
 Komáromi Csipkés György 180
 Komáromi János 428
 Komáromy András 270
 Komjáti Benedek 168, 416, 420
 Komjáthy Jenő 149
 Komjáthy Miklós 307, 419
 Komjáthy Vidor 149
 Komlós Aladár 46, 111
 Konez József 72
 Kont Ignác 297
 Koppi Károly 346
 Kormanova, Zanna 143
 Kormos 275
 Koroda Miklós 95
 Korompai Bertalan 212
 Korompai Gáborné 436
 Korotajova, K. 184
 Korvin János I. Corvin
 Korzon, Krystina 198
 Kós András 180
 Kosáry Domokos 179, 265, 268, 311,
 312
 Kościuszko, Tadeusz 143, 438
 Kossuth Lajos 98, 118, 178, 246, 401,
 402
 Kosztolányi Dezső 147, 148, 277, 278
 Kothnaky Fülöp 313
 Kovách Zoltán 307, 430
 Kovachich Márton György 178, 345, 346
 Kovács Ferenc 95, 96
 Kovács János 252, 362
 Kovács Magda 404
 V. Kovács Sándor 120, 307, 308, 312, 313,
 421, 433
 Kovásznai Péter (püspök) 70
 Kováts Mihály 211
 Kozma István 180
 Kozocsa Sándor 111, 440
 Kölcsény Ferenc 224, 225, 338, 428
 Köleséri Sámuel 180
 Köpeczi Béla 297–300
 Körner, Alfred 76, 80
 Kötő József 361
 Král, Janko 105
 Kramár 108
 Krasicki, Ignacy 198, 438
 Kravcsik 246
 Krcelic, Adam Balthasar 293, 294
 Krimpen 69
 Kristó Gyula 419
 Kristóf (generális) 389
 Krizsó Kálmán 73
 Kroiszosz 292
 Kromer, Martin 170
 Krompecher Bertalan I. Korompai
 Kronek 95
 Krynicka, M. 184
 Krzywicki, Ludwik 141
 Kubinyi András 419
 Kubinyi András 419
 Kukucova, Dagmar 157
 Kulai Sándor 440
 Kulcsár Péter 192, 302
 Kultsár István 211–213
 Kun Béla 175
 Kunits Mihály 241
 Kurze, Dietrich 25, 26, 29, 32, 33
 Kunze, Horst 314–316
 Kusevic, Josif 239
 Kuthy Lajos 402–404
 Kutschmann, Theodor 314
 Külföldi Viktor 409, 415
 Labriolle, P. 21
 Lachower, S. 197
 Lackner, Franz 426
 Lackner Kristóf 316
 Lackó Miklós 365, 366
 Laczkovich-család 430
 Laczkovits Pál 430
 Ladányi-család 156, 157
 Ladányi (nemes) 164
 Ladányi Sándor 341
 Lájér Dezső 249
 I. Lajos 381
 II. Lajos 385, 387, 389
 XIV. Lajos 63
 Lakatos Éva 435
 Lambeck 263
 Láng Gusztáv 361
 Lang, Helmuth W. 201, 206, 208, 210
 Lange, Antoni 143
 Languet, Hubert 189
 Lapiński, Henryk 198
 La Rochefoucauld, François 235
 Laskai Csókás Péter 190
 Laskai Osvát 196
 I. László, Szent 122
 László Gyula 122
 Latomus (nyomda) 173
 Latomus, Anna Katharina 174
 Latomus, Sigmund 174
 Lauka Gusztáv 275
 Lázár deák I. Lazarus Rosetus
 Lázár István 340
 Lázár Kálmán 272
 Lázár Szini Karola 419
 Lazarus Rosetus 123–125, 397
 Lazarus Secretarius I. Lazarus Rosetus
 Lazius, Wolfgang 188
 Légrády (Testvérek) 144
 Lehmann, Paul 23, 379

- Lemaire (hadmérnök) 298
 Lemberger, Georg 33, 34, 39, 40, 326
 Lencsés György 416, 418, 419
 Lengenfeld Zsigmond 263, 264
 Lengyel Béla 136, 137
 Lenin, Vladimir Iljics 246
 Leskovac, M. 227
 Leusden, J. 71
 Lewenklaui, J. 188
 Lewiczka-Kamińska, Anna 184
 Lichtenberger, Johannes 25–41, 326
 Lieftinck, G. J. 437
 Ligurius, Pyrrhus 124
 Linné, Carolus 78
 I. Lipót (császár) 67, 206, 299, 427
 II. Lipót 314
 Lipszky, Joannes 121
 Liptai János 252
 Livius, Titus 235, 326
 Loret-Heintsch, Janina 296
 Losonczy Zoltán 418
 Lotharingiai Ferenc 132
 Lovas Elemér 122
 Lowe, E. A. 256, 374
 Lőrinc, Szent 263
 Löw Immanuel 439
 Löwe 90
 Lufft, Hans 29, 33, 34, 36, 322, 327
 Lukács György 249, 361, 369
 Lukáts János 432, 433
 Lukinich Imréné 131
 Luther, Martin 16, 29, 33, 156, 293, 326, 327
 Luyk, A. L. van 385

 Madách Imre 110, 252, 275
 Madas Edit 15, 20, 385
 Maehrl Jeromos 398–400
 Magarašević, Djordje 229–236, 238, 240
 Magyar Mihály 100
 Magyar István 180, 429
 Magyar Zoltán 6
 Magyarországi Fábrián 381
 Mahrburg, Adam 141
 Maigráber Ágoston 271, 272
 Maior Péter 178
 Maiold, Maria 426
 Majer István 408
 Majláth Antal 399
 Májmoni, Ábrahám 197
 Makkai László 67, 423, 427
 Maksay Ferenc 298
 Maleczyńska, Kazimiera 184
 Maletín, M. 227
 Malik 318
 Manlius János 281, 286–288, 291, 292, 294
 Mann, Thomas 144
 Manselli, Raoul 422
 Manutius-család 71
 Marchetti, Valerio 423
 Mária Béla 360
 Mária Terézia 78, 79, 87, 88, 99, 336, 390
 Marichal, Robert 18, 374

 Márki Sándor 9, 299
 Marmontel, Jean-François 96
 Marne, Claude de 188
 Maróth Miklós 307
 Marsiglio, Lorenzo 27
 Martialis, Marcus Valerius 127
 Martini 78, 79
 Martinovics Ignác 96, 314
 Martinus, Jacobus 15
 Martinuzzi György 67
 Márton, Szent 120–126
 Márton István 218
 Martonfalvi 180
 Marx, Karl 246, 250
 Massai-család 156, 157, 164
 Masséna, Victor 36
 Máté (apostol) 159, 162, 262
 Matiaszewski, Antoni 438
 Matolsy Sándor 277
 Mátrai László 1
 Mattheus de Cracovia 379
 Matuszewski, Ignacy 139
 Maupassant, Guy de 144
 May, Frank 399
 Mayer, Anton 207
 Mayer, Friedrich 130
 Mayerhöfer, Josef 304
 Mazal, Otto 186, 187, 195, 423–425, 437
 Medgyesi Pál 180, 428
 Medici, Cosimo del 64, 65
 Meissner, August Gottlieb 235
 Melanchton, Philipp 156, 191
 Melzer Jakab 221
 Melegdi János I. Melich János
 Melich János 419
 Melius Juhász Péter 42–44, 46, 48, 49, 53, 67, 191
 Méliusz József 360
 Mészáros István 417
 Meszlényi Ignác 219
 Mészöly Gedeon 418
 Metzger, M. 316, 317
 Meurer, Theodor 173, 174
 Meydenbach, Jakob 32
 Mezey László 15, 16, 18, 20, 22, 24, 128, 262, 373, 374, 378, 379, 387, 389, 419, 423
 Michael de Hungaria 196
 Mickiewicz, Adam 198, 199, 301
 Middelburg, Paul von 27
 Miglio, Tullio 207
 Migne, Jacques-Paul 20, 21
 Migoń, Krzysztof 185
 Mikes Kelemen 310, 345, 428
 VI. Miklós 430
 Miklóssy János 110, 118, 119, 273, 277, 313, 409
 Mikó Imre 279, 348, 361
 Mikoviny Sámuel 336
 Miksa (főherceg) 124
 I. Miksa 196, 303
 Mikszáth Kálmán 111, 113, 116, 141, 251
 Miletic, Svetozar 301
 Milič, Jan 379

- Milisavac, Ž. 227
 Millot 95
 Milovuk, Josif 232 – 234
 Milton, John 95
 Milutinović Sarajlija, Sima 235
 Minutelli, Stefania Rossi 424
 Mirabeau, Octave 91
 Mišianik, Ján 417
 Mitzler de Kolof, Wawrzyniec 438
 Modrzewski, Andrej Frycz 438
 Moholy Nagy László 369
 Mohorai Vidfy Ambrus (alispán) 39
 Mokry Benjámín 212, 213, 220
 Mollay Károly 418, 420
 Molnár Ferenc 140, 144
 Molnár Ferenc, A. 440
 Molnár József 53, 63, 416, 421
 Montesquieu 95, 132
 Montezinos, David 197
 Mónus Illés 154
 Moór Elemér 121
 Móra László 137, 302, 431
 Mores, Edward Rowe 68, 181, 182
 Möricz Zsigmond 144, 145, 148, 250, 370, 435
 Morison, Stanley 69, 181 – 183
 Morlinus, H. D. Joachimus 16
 Morris, William 181
 Morteira, Saul Levi 197
 Mosel, Franz I. von 303
 Mossóczi Zakariás 434
 Moyses, Samuel 397
 Moxon 181
 Mózes (próféta) 159, 162, 293
 Mrázek-Schwab, Edith 304
 Murer de Brunn, Stephanus 263
 Musculus 191
 Mušicki, Lukian 229, 232, 235, 239, 241
 Muszyński, M. 184
 Muther, Richard 28, 31, 32
 Mühlböck, Annamarie 426
 Müller Gyula 409

 Nadasdy-család 291
 Nadasdy Tamás 55
 Nádass József 145, 360
 Nádasy Ferenc 434
 Nagl, J. W. 76, 78
 Nagy Barna 44
 Nagy Borbála 146
 Nagy G. 67
 Nagy György 361
 Nagy István 156
 Nagy Iván 430
 Nagy József 244, 245
 Nagy Józsefné 247
 Nagy Károly (uralkodó) 373
 Nagy Lajos 320, 435
 Nagy Magda, K. 366
 Nagy Miklós (XIX. sz.) 275, 276
 Nagy Sándor, E. 361, 366
 Nagy Zoltán 421, 422
 Nagy Zilievits János 411

 I. Napóleon 404
 Naruszewicz, Adam 438
 Naumann, Robert 8
 Nägler, Doina 193 – 195
 Nelson 279
 I. Nemanja István 237
 Nemes György 100, 153
 Nemes Klára 124
 Nemeskürty István 157, 417, 419
 Németh János 313
 Németh Andor 151, 153, 435
 Németh, Anton 76
 Németh István 187
 Németh László 366, 435
 Németh Mária 312
 Nepos, Cornelius 235
 Néro 82
 Nesdanov Pál 279
 Neuhauser, Walter 425, 426
 Neupart János 128
 Nicolai, Henricus 15
 Nicolaus de Ausmo 264
 Nikolaus von Prachatitz 379
 Nikolić, Atanasije 240
 Nordström 317
 Novák Sándor 428
 Novaković, Stefan 228
 Novomesky, Laco 104, 105
 Nowak, Z. 184
 Nowicki, Andrzej 185
 Nyemirovski, E. L. 184

 Oates 197
 Obadja (fejedelem) 439
 Obradović, Dositej Dimitrije 233, 235
 Obrenović, Jevrem 233
 Obrenović, Miloš 233
 Oertel, Gottfried Honorius 397 – 400
 Okos Miklós 253, 254
 Opel, Otto Julius 201
 Opitz, Martin 235
 Oporinus 71
 Orlay Bertalan 313
 Ormosi László 436
 Orosz Pál 427
 Oroszy Véghelyi Georgina 113
 Országh László 70, 312
 Ortway Tivadar 263
 Ossikowsky József 136
 Ossoliński, Józef Maksymilian 198
 Ozorai Imre 156 – 170
 Óri Miklós 428 – 430

 P. mester 120 – 126, 433
 Pacassi 304
 Pačić, Jovan 235, 239
 Paintner 90
 Pais Dezső 123, 125, 128, 416, 418
 Pajkossy György 296
 Pákh Albert 405, 407, 408
 Paksi Cormaeus Mihály 191
 Pál (apostol) 168
 Palacký, Frantisek 193, 241

- Páldi Székely István 180
 Pálfalvi Etelka 419
 Pálóczy Horváth Ádám 225
 Panyák Ede 311
 Pap Gábor 154
 Pápai Ernő 153
 Pápai Páriz Ferenc 63, 64, 71, 72
 Pápai Sámuel 225
 Papp Ivánné 307
 Parker, Mike 183
 Parschitius, Christophorus 342, 345
 Pascher, Erhard 426
 Passaeri Cinthius I. Passari, Cinzio
 Passari, Cinzio 269
 II. Paszkál (pápa) 122
 Pászthory 86
 Pásztó András 419
 Patacsics Ádám 238
 Pataki István 63, 70
 Pataki János Vidor 123
 Patavinus-Marsilius 324
 Patzkó Ferenc 395, 396
 Patyi Sándor 312
 Pavlović, Teodor 241, 242, 301
 Pavlovna, Alexandra 231
 Pázmány Péter 428—430
 Péczeli József 95, 96, 156, 211, 214, 270
 Pécsi Balázs 385, 387—389
 Peinlich 429
 Pelcowa, Paulina 184
 Perczel Mór 118
 Perczel Sándor 225
 Peregriny Elek 97
 Perényi János 156, 169
 Perkins 180
 Pesante, Sauro 290
 Pestalozzi, Johann Heinrich 217, 218
 Pesti Gábor 168, 419, 420
 Pestvármegyei József 129
 Pethe Ferenc 212, 213
 Petőfi Sándor 94, 101, 103—111, 140, 141,
 176, 254, 278, 280, 301, 406, 407, 429
 Petrarca, Francesco 379
 Petri, Johann 28
 Petrovic, M. 227
 Petrus Lombardus 264
 Petrus Martyr 191
 Pétsei (kanonok) 344
 Petzhold, Julius 8
 Peutinger, Konrad 196
 Pflugk, Julius 127
 Phaedrus 235
 Piller-család 438
 Pintér Márta 197, 307, 439
 Pirnát Antal 413, 433
 Piscator, Ludovicus Philippus 180
 II. Pius (pápa) 28
 Pizigano testvérek 124
 Plantin, Christoph 187
 Platinus 71
 Platón 155, 235
 Pleydenwuff 315
 Plutarchos 334
 Podjebrad György 27, 29, 39
 Poe, Edgar Allan 144, 148
 Pogonowski, Jerzy 137
 Polgár 429
 Politzer Zsigmond 409
 Pollák Miksa 439
 Polzer, Victor 144, 145
 Pomogáts Béla 362, 365
 Poniatowski, Stanislaw August 438
 Poničan, Ján 103
 Pontanus, G. B. 188
 Porcsalmi András 180
 Porto, Emilio 188
 Portus, Aemilius I. Porto, Emilio
 Possevino, Antonio 268
 Pray György 346
 Pretner, Jovan 242
 Primasius 22, 23
 Prokopp Gyula 120
 Prónay Dezső 164
 Prónay Sándor 342, 346
 Prus, Boleslav 143
 Przyweczka-Samecka, Maria 186
 Pseudo-Augustinus 21, 22
 Ptolemaios 26, 39
 Pucz Antal 220
 Puky Károly 100
 Pulszky Ferenc 9
 Puskin, Alekszandr Szergejevics 280, 301
 Putnoky Áfra 417, 419
 Püspöki Szilágyi János 180
 Quentell, Peter 33
 Rába György 148
 Raby, F. J. E. 381
 Rabutin 67
 Rácz Győző 362
 Radán Balázs 49
 Ráday Gedeon 278, 340—345, 347
 Ráday Pál 297, 298, 343, 345, 347
 Radnóti Miklós 153—155, 361, 366
 Radó György 440
 Radó Polikárp 128
 Radwan-Wińska, Tereza 186
 Rajeczky Benjámín 307
 Rákóczi-család 156
 II. Rákóczi Ferenc 131, 133, 296—300, 310,
 343—345, 347, 427—429
 Rákóczy György 133
 Ramus, Petrus 180, 190
 Rand, Edward Kennard 374
 Ranke, Leopold von 241
 Ranschburg 322
 Rapacka-Cuisiner, L. 185
 Rát Mátyás 396
 Ratdolt, Erhard 31, 196, 315
 Ráth György 52
 Rautenstrauch 90
 Regiomontanus, Johannes 26
 Reguli Ernő 434, 543,
 Rehberger, Robert 304
 Reichling 917

- Rejtő István 110, 112, 114, 118
 Reményik Sándor 279
 Remenyik Zsigmond 361, 366
 Remete László 302, 360
 Remsey György 149
 Renato, Camillo 422, 423
 Réti Endre 398, 401
 Reubén, Jákób b. 197
 Reuleaux, F. 130
 Reusner, Nicolaus 188
 Révai testvérek 144
 Révai Imre 129
 Révai Miklós 178, 333, 337
 Révay-család 129
 Révay Miklós 340
 Révész Béla 149
 Révész Imre 157, 165, 418
 Reviczky Gyula 278, 279
 Ribel, Josias 326
 Ribini János 90
 Richelieu 310
 Richter, Joseph 78
 Ricks, Christopher 68, 182, 183
 Riedel, Friedrich Justus 78
 Riedl Szende 275
 Rienzo, Cola di 379
 Riha György 246
 Rimely Gusztáv 263
 Ritoók Zsigmond 165
 Ritoók Zsigmondné 53, 166
 Rivet André 132
 Robespierre 403
 Roch, Paul 57
 Roche, De la 133
 Rodecki 194
 Rodt, Stephan 33
 Roermond, Salamon von 328
 Rolla Margit 149
 Rollin, Charles 95
 Romanelli, Samuel 198
 Rónay Mária 154
 Rosenstrauch-Königsberg, Edith 76, 80,
 313, 314
 Rosenthal, J. 197
 Rosnák Márton 387
 Rousseau, Jean-Jacques 235
 Róz, Jerzy 300
 Rozgonyi József 218
 Rózycki, E. 184
 Rožványi Vilmos 147, 149
 Rózsa György 302
 Rössl, Joachim 426
 Rössler Mária Irén 419
 Röttinger, Heinrich 330, 331
 Rudolf (császár) 344
 Ruffy Péter 360, 362
 Rummy Károly György 219
 Rusu, Dragos 320
 Ruszek József 225
 Rutebeuf 152
 Rye-család 67
 Rynman, Johann 196
 Rzepka, W. R. 184
 Sabatier, Paul 381
 Sabowski 141
 Safarik, Jozef 229–231, 233, 236, 238
 Sajnovics János 179
 Sajó Géza 28, 439
 Salamon Ferenc 275, 406, 407
 Salla, Johann Maximilian 207
 Sallai István 296
 Sallai Pál 101
 Sallustius Crispus, Caius 235
 Salm Miklós 324
 Samaran, Charles 18, 374
 Sambucus, Johannes I. Zsámboky János
 Sander, Max 31, 36
 I. Sándor (cár) 236
 Sándor István 166, 167
 Sándor László 360, 361, 364, 369
 Sára, Szent 293
 Saravlija 241
 Sárközi György 149
 Sayrar (kapitány) 125
 Scaramuzza, Fiorilli Tiberi 130
 Schedel, Hartmann 38, 316
 Schedius Lajos 211–213, 216, 217, 222
 Scheiber Ignác 198
 Scheiber Sándor 197, 198, 307, 317, 397,
 418, 439
 Schelling, Friedrich Wilhelm Joseph von
 218
 Schesaeus, Christian 339
 Schier, Xystus 387
 Schilgen, Johann Baptist 208
 Schiller, Friedrich 197, 235, 241
 Schirmann, Ch. 198
 Schlegel, Karl Wilhelm Friedrich 96
 Schlözer, August Ludwig 87, 90
 Schmelzer, I. 439
 Schmidt (könyvkereskedő) 138
 Schmidt, Johann Georg 129
 Schneider János 414
 Schoeller, Ida 25, 33
 Schottenloher, Karl 323
 Schön, Erhard 330, 331
 Schöpfung, Báruch 197
 Schönherr, Karl 144, 145
 Schönsperger, Hans 315
 Schönwetter, Johann Baptist 207
 Schramm, Albert 29–32
 Schrauf Károly 164
 Schreiber, W. L. 31
 Schreiner, Martin 439
 Schulek Tibor 52
 Schulze, Gottlob Ernst 218
 Schumann, Gottlieb 210
 Schwartner Márton 216, 218
 Sciebora, M. 184
 Sebald, Heyden 169
 Sebestyén Géza 295
 Seget, T. 189
 Seidel, Gerhard 318
 Seilern (gróf) 345
 Seneca, Lucius Annaeus 71, 95
 Seres József 110, 113, 115, 117, 118

- Seripando, Girolano 389
 Sermage Petar 241
 Servatius Márton 288
 Servet Mihály 44
 Sforza, Bianca Maria 303
 Shelley, Percy Bysshe 155
 Shunami, S. 438, 439
 Siarczyński, Franciszek 198
 Siekierski, Stanislav 183
 Sienkiewicz, Henryk 140, 143, 144, 199
 Siniarska-Czaplicka, J. 184
 Sinkai, Gheorghe 178
 Simeon, Uri ben 188
 Simon Györgyi 416, 421
 Simondel Lajos 412, 413
 Simonyi Zsigmond 116, 117
 Sinai Miklós 156, 162, 170
 Sinkó Ervin 361
 Sipaylo, M. 184
 Sipos József 222
 Siró Zsuzsanna 293
 Sirola, Francesco 149
 IV. Sixtus (pápa) 264, 265
 Skaricza Máté 191
 Ślaski, Jan 137
 Slotwinski, Konstanty 198
 Słowacki 198, 199
 Smázor Béla 248
 Smith, Francis 70
 Sobieski János 299
 Solarić, Pavel 235
 Solohov, Mihail Alekszandrovics 369
 Solorić, Pavel 234
 Soltész Zoltánné 25, 26, 28, 30, 32, 34, 36-38, 40, 46, 55, 74, 174, 197, 316, 321, 322, 324, 326, 328, 330, 332, 439
 Sólyom Jenő 157, 165
 Somfai János 248
 Somsich-család 239
 Sonnenfels, Josef 78, 79, 82
 Soračić 236
 Sozzini, Fausto 423
 Sozzini, Leilo 423
 Sóni Pál 361
 Spaiser Domonkos Ferenc 128
 Speiser Krisztián 391
 Spielmann, J. 419
 Stamatović, Pavel 235, 240
 Stankiewicz, Witold 183
 Steffens, F. 256, 259
 Stegena Lajos 124
 Steiner, Gerhard 350, 352, 354, 356
 Steiner, Heinrich 33, 325, 326
 Stempel, D. 74
 Stendhal 146
 Stephanus, Henricus 71
 Stern Sámuel Miklós 439
 Stillwell, Margaret Bingham 31
 Stoll Béla 42, 417
 Storz, Werner 210
 Stöckel, Leonhard 57
 Strasser, Kurt 78
 Stratimirović, Stefan 230, 232
 Straubing 329, 331
 Strebl, Laurenz 304
 Strecker, K. 382, 383
 Štřibňý 108
 Stromp László 164
 Studt János 252
 Stuller Ferenc 98
 Stummvoll, Josef 303–306
 Štunda, Štefan 104
 Subotić, Jovan 242
 Sugár Erzsébet 360–362
 Sulpicius Severus 123
 Summer, Andreas 329–331
 Surkamp 319
 Surovecki 236
 Svetić, Jovan 234, 235
 Svetić, Milos 229
 Swieten Gottfried von 78, 304
 Sydney, Philip 189
 Sylvester János 55, 284, 416, 419
 Symmachus 386
 Szabadváry Ferenc 137
 Szabó András 390, 391
 Szabó Béla, Gy. 180
 Szabó Dénes 416–420
 Szabó Ervin 6
 Szabó Ignác 276
 Szabó Imre 369
 Szabó Károly 12, 13, 43, 156, 168, 170–172, 194
 Szabó László, Cs. 149, 153, 154
 Szabó Márton 159, 165, 170
 Szabó Richárd 274
 Szabó T. Attila 417
 Szabolcsi Bence 439
 Szabolcsi Miklós 317, 363, 369, 370
 Szafran, P. 184
 Szajko, U. 184
 Szalatnai Rezső 106
 Szalay László 297
 Szamosközy István 188, 269, 270
 Szántó Judit 154
 Szántó Imre 253, 254
 Szántó Tibor 175, 264
 Száray V. 381
 Szarvas Gábor 116
 Szász Béla 277
 Szász János 360, 362
 Szász Levente 440
 Szathmári Papp Mihály 346
 Szathmáry Király György 427
 Szathmáry László 27
 Szczepaniec, Józef 184, 296, 438
 Szczeni, L. 184
 Széchenyi Ferenc 76–93, 198, 346
 Széchenyi István 178, 216, 219, 232, 301, 401, 402, 404
 Széchenyi Pál 299
 Széchi Károly 342
 Szegedi Gergely 46, 49
 Szegedi Kis István 49, 51, 190–192

- Szegedi Lajos 49
 Székács József 302
 Székely György 120
 Székely István 164, 168, 169, 417, 418, 419
 Székely Sámuel 346
 Széki Tibor 137
 Szelestei N. László 262, 396
 Szelínska, W. 184
 Szemere Gyula 116—118
 Szemere Pál 212, 213, 223, 225, 301
 Szemere Samu 439
 Szemián Mihály 178
 Szemző Pirooska, D. 274, 307
 Szenci Molnár Albert 190, 278
 Szendrey Júlia 276
 Szenes Erzsi 149
 Szentersébeti Valintz Márton 159, 162, 164, 165
 Szentjóni Sándor I. Szentpétery Imre
 Szentkuty Pál 72, 73
 Szentlélek Tivadar 120
 Szentmiklóssy Alajos 222, 223, 225
 Szentpétery Imre 419
 Szigeti József 318
 Sziklay László 301
 Szikszai Fabricius Balázs 156, 157
 Szilágyi Géza 149
 Szilágyi Júlia 361
 Szilágyi Sándor 11, 53, 269
 Szilágyi Virgil 405, 406
 Szilasi Jakab 136
 Szily Kálmán 116
 Szimonidesz Lajos 288
 Szini Károly 275
 Szinnyei József 3, 131, 312, 398, 430
 Szirmay Antal 346
 Szirmay István 297
 Szirmay Tamás 129
 Szkhárosi Horvát András 49
 Szklenár György 178
 Szlabey György 15
 Szlichtyn-család 438
 Szokoly Viktor 246
 II. Szolimán (szultán) 330
 Szombathelyi Tamás 313
 Szophoklész 278
 Szókefalvi Nagy Zoltán 137
 Szöllösy 276
 Sztrai Mihály 42, 49, 165, 169, 191, 192, 194
 Sztropszky Hiaodor 194
 Tagányi Károly 168
 Tagore, Rabindranath 144
 Takáts Gyula 277, 278
 Takáts Sándor 179
 Talar, Grazyna 184, 186
 Tančić 236
 Tánics Mihály 100, 101, 246, 406, 408, 409
 Tarczay Lajos 98
 Tarnóc Márton 56
 Taschler Károly 271
 Tasi József 155, 366
 Taurinus István 347
 Taylor, W. 130
 Tekeliye, Sava I. Thököly Száva
 Telegdi Kovách László I. Csatári Ottó
 Telegdy Pál 419
 Telekes Béla 149
 Teleki-család 339, 344
 Teleki Domokos 348
 Teleki Johanna 342
 Teleki József 213, 223, 334, 342, 346, 347
 Teleki László 212, 340, 342, 343, 345
 Teleki Mihály 71
 Temesvári Pelbárt 196
 Terhes Gyula 73
 Terlajić, Gligorije 231, 235
 Tersztyánszky Dániel 390, 391, 395, 396
 Tesini Imre 49
 Teslér László 225
 Tessedik Sámuel 178
 Teuppenbach, Christoff von 329
 Thaisz András 213, 219, 222, 224, 225
 Thaly Kálmán 297, 299, 428
 Than Károly 134, 136
 Than Mór 301
 Thann, Christianus 15
 Theodolphus (püspök) 373, 374
 Thiboust, C. L. 131
 Thieme, Ulrich 35
 Thiers, Louis-Adolphe 403
 Thomas Edit, B. 120
 Thompson, E. M. 374
 Thordai Benedek 49
 Thököly Imre 70
 Thököly Péter 242
 Thököly Popovics Száva I. Thököly Száva
 Thököly Száva 242, 301
 Thury Farkas Pál 191
 Thuróczy János 31, 38, 196, 239
 Tibenský, J. 178
 Tibullus, Albius 155, 235
 Ticonius 21—23
 Tilkovszky Loránt 99
 Tinódi Sebestyén 57, 285
 Tirol, Dimitrije 234
 Tissot, Sim. Andreas 398, 399, 401
 Tisza Kálmán 273
 Tófeus Mihály 63, 71
 Tokody Gyula 113
 Toldy Ferenc 9, 61, 156, 166, 167, 176, 311, 407
 Tolhoff János 27
 Tolnai Dali János 180
 Tolnai Fabricius Bálint 191
 Tolnai Gábor 61, 64, 366
 Tolnai Máté 17
 Tolsztoj, Lev 144, 246
 Tompa László 279

- Tordai Zádor 64, 364
 Tótfalusi Kis Miklós 61–75, 181, 182, 308
 Tóth András 302
 Tóth Árpád 111, 148, 278
 Tóth Dezső 433
 Tóth Endre 120–122, 126
 Tóth István 245
 Tóth Kálmán 114
 Tóth Lőrinc 409
 Tóth Sándor 359, 361, 364, 365
 Török Imre 419, 420
 Török János 405
 Török Sophie 147
 Trattner János Tamás 211–213
 Traube, L. 256, 259
 Trenkler, Ernst 303, 305–307
 Trockij, Lev Davidovics 246
 Troppau, Johannes von 303
 Trypućko, J. 185
 Tubero, Ludovico 188
 Turányi Kornél 272
 Turczel Lajos 103, 104, 106, 108
 Turgenyev, Iván Szergejevics 279

 Udvardy János 98
 Ugrin Aranka 280
 Uila, A. 386
 Újfalussy-család 129
 Újlaki János 389
 Újlaki Pál 129
 Újszászy Kálmán 307, 429
 Újvári László 367, 369
 Újváry Miklós 131
 Ulewicz, T. 184
 Ungler (műhely) 168, 169
 Ungvárnémeti Tóth László 220, 223
 Unterkircher, Franz 195, 304
 Updike, John 69
 Urbankovej, E. 185
 Uros (apát) 121
 Ustrnul, Geralt 304

 Váczy János 340
 Váczy Péter 120–123, 125, 126
 Vadas József 369
 Vadnai Károly 274, 275
 Vahot Imre 98
 Vajda Imre 136
 Vajda János 110–119, 272–278, 405–407
 Valvassore, A. 124
 Vályi György 245
 Van Der Muelen, Willen 300
 Van Switen 78 304
 Várdai Béla 149
 Várday Kata 417
 Varga László 244, 246–248, 250–252, 254
 Varga Rózsa 103, 312
 Vargha Kálmán 176
 Vargyasi Daniel Gábor, id. 297

 Varjas Béla 54, 57, 157, 168–170, 416
 Varjú Elemér 38
 Vas Gereben 407, 408
 Vasoli, Cesare 423
 Vass József 339, 346
 Vass László 73, 103, 105, 213
 Vay Ádám 297, 298
 Vazul, Szent 293
 Velkurió 156
 Vendelinus de Spira 264
 Venetus, Gabriel 385
 Veracius Constantius 297
 Verancsics Faustus 423, 424
 Veres Péter 362, 366, 367
 Veress Endre 194, 268
 Veresmarti Mihály 191
 Vergilius Maro, Publius 334
 Verhaeren, Emile 149, 151, 152
 Verseghy Ferenc 217
 Vértes Edit 419, 439
 Vértesy Miklós 302, 307
 Vervliet, H. D. L. 182, 183
 Vicenza, Agostino da 387
 Vidaković, Milovan 229, 233
 Vietor, Hieronymus 156, 157, 167–169, 282, 283
 Victoris, Hieronymus 78
 Vildud 95
 Vincenza, Agostino da 423
 Vincenzo, S. 21
 Vischer, M. 130
 Viszota Gyula 402
 Vitéz János 13, 26, 239, 421, 422
 Vitković, Jovan 242
 Vitkovics Mihály 213, 223, 225, 235, 239, 241, 242, 301
 Vízkelety András 187, 196, 307, 378, 438
 Voet, L. 182
 Voetius 180
 Voit Krisztina 415
 Volfius 95
 Voltaire 132, 133, 235
 Voskens, Dirk 64
 Voulliéme, Ernst 31, 32
 Voytlender, Crispinus 201
 Vörösmarty Mihály 111, 225, 277, 301, 401, 428, 433
 Vraný 108
 Vujić, Joakim 242
 Vujicsics D. Sztoján 302

 Wachtel David 271
 Wachter, George 328
 Wagner, Michael 201, 346
 Waldapfel József 212, 417, 419, 433
 Walner Tibor 247
 Warner, G. F. 374
 Wartha Vince 133, 136
 Wattenbach, Wilhelm 386, 387
 Wawrychowska-Wierciochowa, D. 143
 Weber, Robertus 376
 Wechel-család 187

- Wechel András 188–190
 Wechel, Chrétien 188
 Wechel, Johann 188
 Weispriacher (főispán) 125
 Weiszmann (nyomdász) 3, 5
 Weller Emil 172, 173
 Wende, Edward 139
 Weöres Gyula 440
 Weöres Sándor 278
 Wesselényi Miklós 401
 Widmanstadius, Georgius 429
 Wiegler, Paul 144
 Wieland, Christoph von 95
 Wieser, Walter G. 304
 Wiesner, Adolph 206
 Wiesiolowski, J. 184
 Wiesiolowski, Ksawery 198
 Wigluszowa, Maria 186
 Wilde, Oscar 145
 Willibald, Szent 122
 Winckler, Johann 206
 Windisch Éva, V. 176
 Windisch, Karl Gottlieb 82, 88, 89
 Winter, Eduard 379
 Withaker Vilmos 429, 430
 Wix Györgyné 308
 Wohlfarth József 413, 414
 Wojnar, K. 140
 Wolff, Sigismundus 138
 Wolgemut 315
 Wydra, W. 184
 Wyrwicz, Karol 438

 Xantus János 272

 Záborszky Alajos 401
 Zainer, Johann 31, 315
 Žak, A. 17
 Zaluski, Józef Andrzej 438
 Zathej, J. 184
 Závodszy Károly I. Széchy Károly
 Zawadzki, Piotr 438
 Zayugróci Névtelen 49
 Zbikowska-Migoń, A. 184
 Zeidler, J. 76, 78
 Zeillern 344
 Zell, Christoff 330
 Zemán (kántor) 100
 Zerich Tivadar 99
 Żeromski 140, 143
 Zerralewicz, J. 184
 Zeyk Dániel 339
 Zilahy Károly 112, 272–277
 Zimmermann, Hildegard 39
 Zinner, Ernst 27
 Zola, Émile 144, 246, 251, 252
 Zolnai Gyula 415, 416
 Zoltai Dénes 368, 369
 Zoványi Jenő 164
 Zrínyi-család 301, 430
 Zrínyi Miklós 347
 Zrínyi Péter 430
 Zukerkandel, Wilhelm 139
 Żurkowa, Renata 184, 186

 Zsámboky János 124, 188, 304
 Zsidi János 212
 Zsigmond Ágost (király) 284
 Zsófia (királynő) 199

A második évszázad elé

Száz esztendő a könyv, az olvasás, a műveltség szolgálatában: ez volt a lapunk szerény címe mögött meghízódó kulturális és tudományos hivatás lényege. Ezt a hivatást hol jobban, hol gyengébben, de mindig tudományos igényességgel, a hű és megbízható közlések hosszú során át igyekezett betölteni. E hivatás betöltésének tartalmi és módszertani elemei változtak a 100 év során aszerint, hogy miképpen változtak azok az igények, melyeket társadalmunk fejlődése támasztott a könyv és műveltség történetének kutatóival — lapunk szerzőivel — szemben. Egy valami azonban mindvégig megnyilvánult közleményeinkben: az a komoly meggyőződés, hogy az írás, a könyv az emberi műveltség nélkülözhetetlen hordozója s ezért méltó módon, tudományos kutatásra méltón képviseli azt a történelmi folytonosságot, mely jelen műveltségünket az egyetemes és hazai művelődéssel szervesen és termékeny módon összeköti.

Aligha vonható kétségbe, hogy lapunk társadalmi, kulturális szerepe az újabb 100 esztendőn át növekedni fog: nem az elméleti divatok mondatják ezt (hiszen ezek jönnek és mennek), hanem a társadalom fejlődésének máris világosan megfigyelhető tendenciái. Különösen vonatkozik ez a szocialista országok „futurum”-ára, ahol nem csupán a tudományos-technikai forradalom által megkívánt új dokumentációs szükségletek dörömbölnék könyvtáraink kapuján, de még inkább a társadalmi forradalomnak azok a kulturális igényei, melyek olyan örvendetes módon jelentkeznek a könyvkiadói, olvasói vagy múzeumi statisztikák ugrásszerű növekedésében. Az olvasás elválaszthatatlan a műveltségtől, a műveltség elválaszthatatlan a történetiségtől: lapunk jövőjét így bizvást láthatjuk optimista módon. Feladataink nagyok és megtisztelők: művelődés- és tudománytörténeti feladataink egyre inkább kilépnek egy szűk olvasótábor köréből és a szocialista kultúra társadalmi feladatainak sorában kapnak helyet.

MÁTRAI LÁSZLÓ